

13° ΓΕΛ Αθήνας

Ερευνητική εργασία Α' Λυκείου- σχολικό έτος 2015-16

Υπεύθυνη καθηγήτρια: Βίκυ Μαντέλη (ΠΕ06)

Το χιούμορ και το κωμικό:

Από τον Αριστοφάνη (5^{ος} αι.) ως τον Αρκά και τα memes (21^{ος} αι.)

Ομάδα Α' Οδηγός για το χιούμορ και το κωμικό: Ορισμοί – είδη

Γιαννακόπουλος Άκης

Κουρελής Δημήτρης

Ντεράϊ Κατερίνα

Παναγοπούλου Μαριάννα

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Ο γνωστότερος ποιητής της αττικής κωμωδίας (αρχαίας κωμωδίας) γεννήθηκε περίπου το 450 π.Χ. Ήταν γιος του Φιλίππου από το δήμο των Κυδαθηναίων, αλλά έζησε κυρίως στην Αίγινα. Εκεί έγραψε ίσως τις κωμωδίες του όπως φαίνεται από τους *Αχαρνείς*, όπου αναφέρεται ότι οι

Λακεδαιμόνιοι θέλουν να πάρουν το νησί, όχι γιατί ενδιαφέρονται και πολύ γι' αυτό, αλλά για να

κάμουν δικό τους τον ποιητή που έμενε εκεί.

Για τη **μόρφωσή** του δεν έχουμε πληροφορίες, όμως το έργο του μας δείχνει ότι είχε μελετήσει τους μεγάλους ποιητές της εποχής του. Αρχισε να γράφει πολύ νέος, επειδή όμως δεν είχε δικαίωμα να ζητήσει χορό κωμωδιών (παλαιό έθιμο όριζε να μη χορηγούν υλική και ηθική ενίσχυση σε όποιον δεν ήταν τριάντα χρονών) γιατί ο κωμικός ποιητής θεωρούνταν ότι έκανε δημόσιο έλεγχο στην πολιτική, κοινωνική και ιδιωτική ζωή των Αθηναίων, παρουσίασε τις κωμωδίες του με ονόματα φίλων του ηθοποιών. Έτσι το 427 π.Χ. ανέβασε τους **Δαιταλείς** με το όνομα του Φιλωνίδη, το 426 π.Χ. τους *Βαβυλωνίους* και το 425 π.Χ. τους **Αχαρνείς** με το όνομα του χοροδιδάσκαλου Καλλίστρατου. Και οι δυο αυτοί ηθοποιοί έπαιζαν για πολλά χρόνια στα έργα του Αριστοφάνη, ο πρώτος τα πρόσωπα των δημόσιων αρχόντων κι ο δεύτερος αυτά των απλών πολιτών. Μετά τη βράβευση του έργου του *Αχαρνείς*, ο Αριστοφάνης αφιερώθηκε ολοκληρωτικά στην

κωμωδία. Για τα επόμενα 40 χρόνια ήταν ο κύριος εκπρόσωπος της κωμικής σκηνής των Αθηνών.

Από τα πρώτα του έργα «χτυπά» τους πολιτικούς και ιδιαίτερα τον Κλέωνα. Είναι χαρακτηριστικό ότι κανένας δεν τολμούσε να παρουσιάσει επί σκηνής το πρόσωπο του **Κλέωνα** και γι' αυτό αναγκάστηκε να παίξει τον ρόλο του ο ίδιος ο ποιητής. Η επιτυχία του όμως θορύβησε το κυβερνητικό κόμμα και ο Κλέων κατάγγειλε τον Καλλίστρατο με την κατηγορία ότι δυσφήμιζε την πόλη, γιατί το έργο παίχτηκε στα Μεγάλα Διονύσια, όπου έρχονταν πολλοί ξένοι στην Αθήνα, με αποτέλεσμα ο Καλλίστρατος να απαλλαγεί από τη Βουλή των Πεντακοσίων. Ο Αριστοφάνης έζησε υποδειγματική και ειρηνική ζωή ως την ημέρα που **πέθανε, το 385 π.Χ.**

Τα δραματικά του έργα

Πόσες κωμωδίες έγραψε ο Αριστοφάνης δεν ξέρουμε με σιγουριά. Άλλοι λένε 54, άλλοι 44 κι άλλοι 43. Σε εμάς σώθηκαν οι τίτλοι 37 έργων του. Απ' όλα αυτά έχουμε σήμερα **έντεκα ολόκληρες κωμωδίες** του:

Αχαρνείς 425 π.Χ. / **Ιππείς** 424 π.Χ. / **Νεφέλες** 423 π.Χ. / **Σφήκες** 422 π.Χ. / **Ειρήνη** 421 π.Χ. / **Όρνιθες** 414 π.Χ. / **Λυσιστράτη** 411 π.Χ. / **Θεσμοφοριάζουσες** 411 π.Χ. / **Βάτραχοι** 405 π.Χ. / **Εκκλησιάζουσες** 392 π.Χ. / **Πλούτος** 388 π.Χ.

Τα δυο τελευταία έργα ανήκουν στη **Μέση Κωμωδία**.

ΑΡΧΑΙΑ ΚΩΜΩΔΙΑ

Η κωμωδία, ως είδος θεατρικό, έχει αρχαία ελληνική προέλευση (από τη λέξη *κώμος*, δηλαδή πανηγυρική πομπή προς τιμή του Διονύσου). Κατά μία έννοια είναι μια τραγωδία που δεν πετυχαίνει. Επιδίωξη είναι η παρουσίαση της ζωής, εκεί όπου η πραγματικότητα ξεπερνάει το μύθο, οι καταστάσεις της ζωής απορρυθμίζονται, η μοίρα απελευθερώνεται, ο άνθρωπος, ο άλλοτε τραγικός μάρτυρας της ζωής, βιώνει αναπάντεχες συμπτώσεις «της πλάκας».

Η κωμωδία γενικότερα και η αρχαία κωμωδία συνήθως:

- Περιγράφει πρόσωπα και καταστάσεις με τρόπο που να μην απειλεί πραγματικά την τάξη

του κόσμου και την ανθρώπινη υπόσταση.

- Επιδιώκει την απόσταση του θεατή από τα παθήματα των προσώπων του έργου, για να μπορέσει να «γελάσει» με τα καμώματα της ζωής. Συχνά ο θεατής αντιπαθεί τα πρόσωπα

της κωμωδίας ή τα θεωρεί πιο αδύναμα από τον ίδιο. Αν δε συνέβαινε αυτό, θα ταυτιζόταν και θα συνέδεε τη μοίρα του με αυτήν των δρώντων προσώπων. Κάθε ταύτιση όμως μπορεί να φέρει εντελώς διαφορετικό συναίσθημα από το βασικό συναίσθημα της κωμωδίας, μιας και η βασική ψυχολογική αρχή του θεατή είναι ότι «αυτό συμβαίνει σε κάποιον άλλο». Υποδεικνύει δηλαδή στον θεατή μια αναπαυτική θέση παρατηρητή, από την οποία μπορεί να παρακολουθήσει κάποια ανθρώπινη περιπέτεια «απ' έξω», χωρίς συγκινησιακή ταύτιση, και απαλλαγμένος από αισθήματα «συμπαράστασης» ή αποστροφής προς τον ήρωα του έργου.

- Απέχει από τη μεταφυσική διάσταση της ζωής.
- Απευθύνεται στη νόηση όχι τόσο στο συναίσθημα του θεατή.

Ορισμός Κωμωδίας:

Με τον όρο κωμωδία χαρακτηρίζεται κάθε έργο που έχει ως σκοπό να διασκεδάσει τον θεατή/ αναγνώστη μέσω κάποιου χιουμοριστικού θέματος. Η ακαδημαϊκή της έννοια, επηρεασμένη από το αρχαίο ελληνικό θέατρο, είναι συνήθως διαφορετική και συνυφασμένη με την σατιρική κωμωδία πολιτικού θέματος. Η κωμωδία παρουσιάζεται σε πολλές μορφές, όπως την θεατρική, από όπου ξεκίνησε μέσω του αρχαίου θεάτρου, την τηλεοπτική και τη stand-up comedy. Η επιρροή της κωμωδίας μπορεί να είναι σημαντική σε κοινωνικό επίπεδο. Για παράδειγμα, η δημοκρατία της αρχαίας Αθήνας ενισχύθηκε μέσω έργων κωμωδίας, κορυφαίο παράδειγμα αποτελεί το έργο του Αριστοφάνη, που είχαν ως μέσο τη σάτιρα για να διακωμωδήσουν αρνητικά στοιχεία της αθηναϊκής πολιτικής, κοινωνίας και πολιτισμού.

Είδη της κωμωδίας στη σύγχρονη εποχή

Η κωμωδία, ανάλογα με την εποχή κατά την οποία γράφεται, δέχεται τις ανάλογες επιρροές από τα προβλήματα της καθημερινότητας, την κοινωνική διαστρωμάτωση, την κοινή γνώμη και την πολιτική και πολιτειακή κατάσταση της εποχής. Επίσης απορροφά πρώτα τη ζωή πριν την παρουσιάσει ξανά μέσα από το φιλτραρισμένο ιδιότυπο μάτι του συγγραφέα, ενσωματώνει πλήθος επιρροών στη φόρμα, τη δομή, τη γλώσσα και την παραστασιακή της πραγμάτωση.

Ως προς τη δομή και το περιεχόμενο η κωμωδία διακρίνεται σε:

- **Κωμωδία ηθών:** η διακωμώδηση μιας κοινωνικής πραγματικότητας κάποιας εποχής ή περιοχής, και ιδιαίτερα των θεσμών, των επίκαιρων γεγονότων, της ηθικής των κοινωνικών τάξεων της, των αισθητικών επιλογών της κτλ.
- **Κωμωδία χαρακτήρων:** το κωμικό επικεντρώνεται στη σκιαγράφηση ενός προσώπου ή ενός ιδιαίτερου χαρακτηριστικού του ανθρώπινου είδους (τσιγκουνιά, απληστία, φιλαργυρία, φθόνος, υπεροψία, υποκρισία, φανφαρονισμός κτλ.) που το μελετάει με λεπτομέρεια νυστεριού, όπου όλοι οι ρόλοι λειτουργούν κάτω από αυτήν την προοπτική των ελαττωμάτων του πρωταγωνιστή.
- **Κωμωδία καταστάσεων:** το κωμικό τροφοδοτείται κυρίως από μια αλυσίδα συμβάντων, της οποίας η αρχή είναι κάποιο ασήμαντο γεγονός το οποίο διογκώνεται μέσα από παρανοήσεις, τυχαία γεγονότα και απροσδόκητες εμπλοκές προσώπων, καταλήγοντας έτσι σε ένα απίθανο και παράλογο αποτέλεσμα.

Οι **ελισαβετιανοί δραματουργοί** εφάρμοζαν στη διαγραφή των θεατρικών τους προσώπων τη **θεωρία των χιούμορ** (από τη λέξη *humour* που σημαίνει *χυμός*)

που ήταν τότε της μόδας (με πιθανή προέλευση τα τέσσερα φυσικά στοιχεία του Αριστοτέλη: αέρας, γη, νερό, φωτιά). Οι τέσσερις χυμοί, αίμα, φλέγμα, μελαγχολία, χολή, καθόριζαν ο καθένας την ιδιοσυγκρασία του ανθρώπου και, κατά συνέπεια, τον κάθε θεατρικό χαρακτήρα. Χάρη στις κωμωδίες τους, ο όρος «χιούμορ» έχασε από τότε την επιστημονική του έννοια κι έγινε συνώνυμος με την ευτράπελη αντιμετώπιση της ζωής.

Μπουρλέσκ: σατιρικό έργο, συνήθως βασισμένο σε κάποιο δράμα της εποχής ή σε ένα σοβαρό θεατρικό είδος που προσφερόταν για παρωδία. Ξεκίνησε το 17ο αιώνα στην Αγγλία και κορυφώθηκε το 19ο αιώνα ως παρωδία συγκεκριμένων δραματικών επιτυχιών και μελοδραμάτων. Στην Αμερική, ωστόσο, τον ίδιο αιώνα πήρε μια άλλη στροφή και συνδέθηκε με ένα θέμα σεξουαλικού περιεχομένου, αφού ανάμεσα στα μέρη των παραστάσεων μπουρλέσκ, εμφανίζονταν χορευτικά μπαλέτα ή αρτίστες που επιδίδονταν σε σεξουαλικούς χορούς και στριπτίζ.

Μαύρη κωμωδία ή μαύρο χιούμορ: Η μαύρη κωμωδία ασχολείται με θέματα όπως ο θάνατος και η αρρώστια. Έχει σχέση με την λογοτεχνία τρόμου, όμως χρησιμοποιεί κωμικά στοιχεία.

Stand-up comedy: Ο κωμικός μιλάει άμεσα με το κοινό. Είναι συχνό να εμπεριέχει και άμεση επικοινωνία όπως είναι η καυστική σάτιρα που ασκεί στο κοινό του ο Τζίμης Πανούσης.

Ο Κώστας Γεωργουσόπουλος έχει ορίσει το **μπουλμπάρ- βουλεβάρτο** στην επιφυλλίδα του στην εφημερίδα *TA NEA* ως εξής: **Μπουλμπάρ/ Βουλεβάρτο:** «τα ελαφρότερα έργα πρόζας, δράματα και κωμωδίες, με θέματα κυρίως τον έγγαμο βίο ή τις ερωτοτροπίες εκτός και εντός γάμου, όπου η λύση των ζητημάτων του έργου δίνεται με ελαφρότητα και με την έρρυθμη επαναλειτουργία του κοινωνικού και ηθικού πεδίου».

Επιρροή της κωμωδίας

Ο ρόλος της κωμωδίας μπορεί να είναι περιορισμένος ως όργανο διασκέδασης και εκτόνωσης του άγχους για τους αποδέκτες της, αλλά έχει παρατηρηθεί η επιρροή της σε άλλα επίπεδα της κοινωνίας.

Για παράδειγμα, η Δημοκρατία της Αρχαίας Αθήνας θεωρείται ότι ενισχύθηκε μέσω έργων κωμωδίας που χρησιμοποιούσαν την σάτιρα για να διακωμωδήσουν αρνητικά στοιχεία της κοινότητας.

Σήμερα διάσημοι κωμικοί θεωρείται ότι ασκούν σημαντική επιρροή στα πολιτικά δρώμενα. Σαφή παραδείγματα αποτελούν κωμικοί όπως ο Αμερικανός Τζον Στιούαρτ και ο Έλληνας Λάκης Λαζόπουλος, όπου η σάτιρα απευθυνόμενη σε πολιτικά πρόσωπα είναι βασικό μέρος του έργου τους.

ΓΕΛΙΟ-ΧΙΟΥΜΟΡ-ΚΩΜΙΚΟ

Πιο κάτω θα επιχειρήσουμε **να ορίσουμε τι είναι γέλιο, χιούμορ και τι κωμικό έργο**, καθώς και **να συνοψίσουμε τις όψεις του κωμικού-χιούμορ**.

Ορισμός γέλιου:

Το γέλιο είναι μια φυσιολογική λειτουργία του οργανισμού, τα αίτια του οποίου δεν έχουν ερευνηθεί πλήρως ακόμη. Σε κάθε περίπτωση το γέλιο “βγαίνει” μετά από ένα πετυχημένο αστείο ή ένα ανέκδοτο. Είναι μια αυθόρμητη ηχηρή έκφραση χαράς ή ευχαρίστησης, αντίδραση σε κάτι αστείο, η οποία παράγεται από γρήγορες κινήσεις του διαφράγματος και των κοιλιακών μυών.

Το γέλιο έχει ευεργετική επίδραση στον οργανισμό.

Σύντομος ορισμός του κωμικού έργου:

Με τον όρο κωμικό χαρακτηρίζεται κάθε έργο που έχει ως σκοπό να διασκεδάσει μέσω κάποιου χιουμοριστικού θέματος.

Ορισμός χιούμορ και όψεις του:

Λεξικολογικά δίνονται πολλαπλές έννοιες της λέξης χιούμορ. Μερικά παραδείγματα είναι: Οι ελληνικής καταγωγής λέξεις για το “αστείο”, που χρησιμοποιούνται στην αγγλική, είναι πολλές, ενδεικτικά αναφέρω: humor, satire, sarcasm, sardonic, comic, comedy, euthemy, irony. Αυτό το τελευταίο είναι κάτι διαφορετικό από το χιούμορ και η ειδικά η σωκρατική ειρωνεία στηρίζεται πάνω στη θρησκευτική ιδέα για τον άνθρωπο. Κατά το Σωκράτη η ειρωνεία δίχως σεμνότητα και αιδώς είναι θράσος και αλαζονεία. Μόνο ο άνθρωπος που ξέρει να υποτάσσεται σε κάτι ανώτερο έχει το δικαίωμα να είναι ειρωνικός “γιατί πρέπει να πιστεύουμε σε κάτι ανώτερο από τον άνθρωπο για να ειρωνευτούμε τη διαγωγή και τα φρονήματα του”.

Άλλωστε η ιταλ. umore, η γαλλ. humoeur και η αγγλ. humor, ίσως να παράγονται ετυμολογικά από την ελληνική λέξη “χυμός”.

Χιούμορ (αγγλ. humor ή humour) είναι, στη βασική του έννοια, μία ιδιαίτερη μορφή ανθρώπινης επικοινωνίας, που ως στόχο έχει να προκαλέσει το γέλιο. Είναι εκείνη η ποιότητα της φαντασίας που δίνει στις ιδέες μια αμφίβολη ή φανταστική όψη, και τείνει να προκαλεί το γέλιο ή την ευθυμία μέσω κωμικών εικόνων ή περιγραφών · εκείνη η διανοητική ικανότητα της σύλληψης, της έκφρασης, ή της εκτίμησης του κωμικού ή του κωμικά αντιφατικού.

- ✓ Συμπαθής σαρκασμός, παραδοξολογία.
- ✓ Πνευματώδης αστεϊσμός, εύθυμη διάθεση, που εκδηλώνεται με άκακη ειρωνεία και προκαλεί στους άλλους διασκέδαση και ευχαρίστηση.
- ✓ Μορφή πνεύματος που παρουσιάζει την πραγματικότητα έτσι ώστε να προβάλλεται η διασκεδαστική και παράδοξη όψη της.

Το χιούμορ θεωρείται με τις παραπάνω έννοιες ιδιαίτερο χαρακτηριστικό των Αγγλοσαξόνων και συνήθως η λέξη δε μεταφράζεται σε άλλες γλώσσες αλλά μεταφέρεται με φωνητική απόδοση. Η πλησιέστερη ελληνική λέξη είναι η λέξη πνεύμα, πνευματώδης.

Μέχρι σήμερα δεν υπήρξε καμία περιεκτική θεωρία σχετικά με το χιούμορ. Η μεγάλη ποικιλία των μορφών γέλιου, των στόχων του, των διαδικασιών και των αιτίων του διαδραματίζει, πιθανώς, κάποιο ρόλο. Είναι, όμως, επιστημονικά βεβαιωμένο ότι το γέλιο είναι συνδεδεμένο ως φαινόμενο πολιτισμού με πλειάδα κοινωνικών και ιστορικών

ομάδων.

Ούτε όμως η εθνολογία μπόρεσε να εξάγει μία επακριβή θεωρία για αυτό το θέμα. Οι μεγάλες διαφορές των αιτίων, που το προκαλούν, από φυλή σε φυλή ή και ευρύτερα μεταξύ εθνών, καθώς και τα αποτελέσματά του ή η βάση πρόκλησής του είναι δύσκολο να συντείνουν στην εξαγωγή κοινής εθνολογικής διαπίστωσης.

Το χιούμορ πολλές φορές υπόκειται σε διαβαθμίσεις και κατηγοριοποιήσεις, ανάλογα με το είδος του, την αισθητική ή την οξύτητά του. Περιφραστικά θα μπορούσαν να αναφερθούν οι εξής κατηγορίες:

- ✓ Το ξερό χιούμορ. Όταν ο αστεϊζόμενος έχει ύφος ανέκφραστο και ο λόγος του δεν έχει κωμική χροιά.
- ✓ Το καυστικό ή βιτριολικό χιούμορ. Εδώ οι παρατηρήσεις γίνονται με σκοπό τον ερεθισμό και τη μείωση των υποκειμένων στο χιούμορ και χρησιμοποιούνται διατυπώσεις και φόρμες, που θα τους προσβάλουν.
- ✓ Το μαύρο χιούμορ (black humor). Σε αυτό το είδος ο επιχειρούμενος αστεϊσμός ή σάτιρα ανάγεται σε θλιβερά γεγονότα ή καταστάσεις. Το είδος αυτό χρήζει ιδιαίτερης προσοχής ως περισσότερο ευάλωτο σε απόρριψη.

Ορισμός φάρσας:

Η φάρσα είναι ένα είδος ελαφρού θεατρικού έργου όπου το αστείο στηρίζεται συνήθως στην γελοιοποίηση ατόμων προς διασκέδαση των υπολοίπων. Στη φάρσα εμπλέκονται και έρχονται μεταξύ τους αντιμέτωποι λαϊκοί κυρίως τύποι. Συνώνυμο της φάρσας είναι η φαρσοκωμωδία. Επίσης είναι η ενέργεια ενός ανθρώπου με σκοπό την παραπλάνηση των άλλων για “πλάκα” ή για άλλους λόγους που σκοπό έχουν την γελοιοποίηση κάποιου, το κάπως “χονδρό” αστείο που έχει συνέπειες ή αναστατώνει. Παραδείγματος χάριν λέμε “έγινε φάρσα για βόμβα”, “αναγκάστηκα να αλλάξω το τηλέφωνό μου γιατί μου έκαναν φάρσες”. Φαρσικά στοιχεία έχουμε ήδη από τον Αριστοφάνη αλλά κυρίως από τον Μένανδρο και τον Πλαύτο. Η βασική διαφορά της από την

κωμωδία είναι ότι δεν περιέχει συνήθως λεπτομερή περιγραφή χαρακτήρων και λεπτότητα στη γραφή.

Για τη φάρσα ο **Αλέξης Σολομός** έχει πει: «Χωρίς να παρεξηγηθώ, θέλω να ισχυριστώ ότι υπακούει ευθέως στην αριστοτελική διαπίστωση που ίσχυε για την τραγωδία, δηλαδή είναι μίμηση πράξεως και όχι μίμηση ανθρώπων, που θα πει ότι δεν προηγείται στη σύλληψη

ο χαρακτήρας, αλλά αυτός συνάγεται από τις σκηνικές σχέσεις... Έχει λοξή ματιά, διαβολικό ρυθμό, ανατρεπτική διάθεση, παιδική αφέλεια, παιγνιώδες χιούμορ και σκανδαλώδη πρόθεση. Κύριος στόχος της τα μικροαστικά και αστικά ήθη, η σεμνοτυφία, η υποκρισία και η παντοίας μορφής και ποικιλίας ασέλγεια των χορτάτων. Δε γνωρίζω φάρσα με στόχο φτωχούς και προλετάρους. Η φάρσα υπακούει σε τυπική συνταγή. Παρεξήγηση, ενοχή, υποψίες, κρυψίνοια, εκβιασμοί, αποκαλυπτικές γκάφες. Κάποιοι αθώοι αποδεικνύεται ότι είναι ικανοί για τα χείριστα. Τυχαίως εμπλέκονται σε κάτι που τυχαίως δεν υπέπεσαν. Η φάρσα κρατάει από την παράδοση του θεάτρου το σκελετό, το πλέγμα, τη συνδεσμολογία, τις αρθρώσεις και το νευρικό σύστημα. Απορρίπτει τις ιδέες, τη φιλοσοφία, τη φιλολογία και τη λογοτεχνία... Κάθε λέξη, κάθε φράση είναι ένας πυροβολισμός και κάθε κατάσταση πυροδοτεί ένα σκηνικό πανικού... Η φάρσα είναι η γεωμετρία εν χρόνω και χώρω σκηνης. Είναι η γεωμετρία των ανθρώπινων σχέσεων. Η τοπολογία της ανθρώπινης ανοησίας, βουλιμίας, μανίας, αερολογίας.»

Ορισμός σάτιρας:

Από τη λατινική λέξη *satira* (ανακάτωμα). Υποδήλωνε κάποτε τις αυτοσχέδιες λαϊκές παραστάσεις των Ετρούσκων που περιλάμβαναν χορούς, τραγούδια και κωμικούς διαλόγους. Στην εξέλιξη του ευρωπαϊκού θεάτρου, η σάτιρα χαρακτηρίζει συνήθως

τις κωμωδίες που έχουν κάποιο συγκεκριμένο κοινωνικό ή πολιτικό στόχο, χωρίς να είναι ξεκάθαρα τα όριά της με την παραδοσιακή κωμωδία.

Η σάτιρα επιχειρεί τον εμπαιγμό κάποιας έννοιας ή προσώπου που ο καλλιτέχνης θεωρεί ότι αξίζει τέτοια αντιμετώπιση. Είναι μια λογοτεχνική ή καλλιτεχνική μορφή που εκθέτει τις αδυναμίες του θέματός της με στόχο τον εμπαιγμό, συχνά με την προσδοκία της βελτίωσής του.

Γίνεται μέσω μεθόδων όπως είναι η παρωδία, η υπερβολή, η σύγκριση, η αναλογία και η ειρωνεία. Σημαντικοί σύγχρονοι Έλληνες σατιρικοί είναι, μεταξύ άλλων, οι Τζίμης Πανούσης, Γιώργος Μητσικώστας, Λάκης Λαζόπουλος. Η σάτιρα ήταν επίσης εργαλείο του αρχαίου ποιητή του θεάτρου Αριστοφάνη. Ενώ η σάτιρα μπορεί να αποτελέσει μέσο διασκέδασης, γι' αυτό και συχνά είναι βάση του χιούμορ και συνεπώς συστατικό της κωμωδίας, δεν περιορίζεται στον τομέα της ψυχαγωγίας.

Ορισμός παρωδίας:

Σύμφωνα με το λεξικό παρωδία είναι η απομίμηση ή παραποίηση, με σκωπτική ή κωμική διάθεση, της μορφής ή του περιεχομένου ενός λογοτεχνικού έργου. Η πρώτη λογοτεχνική παρωδία είναι η *Βατραχομουσική* του Ομήρου.

Επίσης παρωδία είναι ο μειωτικός χαρακτηρισμός για ανθρώπινη ενέργεια, η οποία δεν έγινε όπως έπρεπε: Παραδείγματος χάριν λέμε: “αυτή η δίκη ήταν μια παρωδία”.

Η παρωδία είναι επίσης μια λογοτεχνική σύνθεση ή θέαμα (πρόζας, επιθεώρησης, χορού, μουσικής, κινηματογράφου) που παρωδεί το περιεχόμενο ή το ύφος και την γλώσσα ενός άλλου κειμένου ή θεάματος. Το έργο που παρωδείται πρέπει να τηρεί δύο προϋποθέσεις: να είναι σοβαρό και να είναι γνωστό, έτσι ώστε η παραποίηση του να γίνεται αμέσως αντιληπτή και να προκαλεί ενδιαφέρον και γέλιο. Πρόκειται δηλαδή για μια ξεχωριστή και ιδιόρρυθμη περίπτωση θεατρικής απομυθοποίησης που προϋποθέτει ένα χειραφετημένο θεατρικό κοινό, εξοικειωμένο με τη δραματουργία και τους κανόνες της. Η κωμική της δύναμη στηρίζεται στη διακωμώδηση της τέχνης από την τέχνη, στοχεύοντας κυρίως στο να μεταμορφώνει τις μεγάλες τραγωδίες των υψη-

λών στόχων, νοημάτων και ηρώων, μέσα από σαρκαστικά ευτράπελα, σε ξεκαρδιστικές

επί σκηνής γελοιογραφίες. Η παρωδία της θεατρικής τέχνης είναι πιο θέατρο και από το ίδιο το θέατρο, γιατί εξογκώνει και προβάλλει γελοιογραφικά τις χαρακτηριστικές του γραμμές.

Στην παρωδία, μία μορφή ή ένα έργο τέχνης προβάλλεται μιμητικά με διαθλασμένο τρόπο με σκοπό τη γελοιοποίησή του.

Αυτοσαρκασμός: Με τον αυτοσαρκασμό, το άτομο σαρκάζοντας τον εαυτό του προσπαθεί να περάσει ένα μήνυμα στους συνομιλητές του. Θεωρείται δείγμα προηγμένου χιούμορ.

Πηγαίο χιούμορ: Είναι ο τρόπος να κάνει κάποιος τους άλλους να γελούν χωρίς προσπάθεια.

Σουρεαλιστικό χιούμορ: Χιούμορ στο οποίο χρησιμοποιούνται οι φόρμες του υπερρεαλισμού.

Γκάφα είναι ο ορισμός της άστοχης, αδέξιας, άκαιρης πράξης ή ενέργειας που γίνεται από άγνοια, ή από επιπολαιότητα, και έχει συνήθως άσχημες συνέπειες. Παραδείγματα γκάφας είναι ορισμένα ανέκδοτα, δηλώσεις δημοσιογράφων ή πολιτικών στην τηλεόραση, οι οποίοι εμφανίζονται στην τηλεόραση λέγοντας γκάφες μερικές φορές γιατί δεν έχουν ενημερωθεί σωστά ή γιατί αγχώνονται!

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ-ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

Κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς θέσαμε ερωτήματα εγκυκλοπαιδικής φύσεως για το τι είναι χιούμορ, τι είναι κωμικό, τι είναι κωμωδία, ποια τα είδη της, τι είναι γέλιο, με τι γελάμε, τι είναι αστείο κλπ. Ένα πρώτο συμπέρασμα στο οποίο καταλήξαμε είναι ότι το χιούμορ εκτός από γλωσσικό φαινόμενο είναι κυρίως κοινωνικό φαινόμενο, πολύπλευρο και πολυδιάστατο. Αυτό στην πορεία μας δυσκόλεψε ώστε να μπορέσουμε να επαναπροσδιορίσουμε τακτικά τους στόχους και τα ερωτήματά μας και να κατανοούμε τα διαφορετικά είδη και υποδιαιρέσεις του κωμικού. Χρειάστηκε να μελετήσουμε αρκετά το υλικό μας, τις πληροφορίες που συγκεντρώναμε ατομικά ο καθένας/καθεμία της ομάδας, και μέσα από διαλογική συζήτηση στο σχολείο με την καθηγήτριά μας να ξεδιαλύνουμε όρους και να επιλέγουμε σωστά στα θέματα που είχαν μεταξύ τους συνάφεια και μπορούσαν να αποτελέσουν μια ενότητα.

Μελετήσαμε ηλεκτρονικές πηγές, για παράδειγμα την ηλεκτρ. εγκυκλοπαίδεια **Wikipedia.gr** και www.anekdota.gr καθώς και **ιστοσελίδες εφημερίδων και περιοδικών** (ελληνικών), όπως την εφημ. **Τα Νέα**.

Επίσης μελετήσαμε και αντλήσαμε παραπομπές από τα βιβλία:

- ▣ Αριστοφάνη Όρνιθες. [2008]. Μετάφραση Θρ. Σταύρου. Εισαγ.-Σχόλια Θ. Στεφανόπουλος, Ελ. Αντζουλή, Αθήνα: ΟΕΔΒ [Σχολ. Εγχειρ. Γ' Γυμνασίου]
- ▣ Κωστίου, Κατερίνα. (2002). *Η ποιητική της ανατροπής: Σάτιρα, ειρωνεία, παρωδία, χιούμορ*. Αθήνα: Νεφέλη.
- ▣ Τουλουμάκος, Ιω. Σ. (επιμ. εισαγ. σχόλια) 2003 [2014]. *Το χιούμορ στην αρχαία Ελλάδα*. Αθήνα: Ζήτρος [ΤΑ ΝΕΑ].
- ▣ Τσάκωνα, Βίλλυ (2013). *Η κοινωνιογλωσσολογία του χιούμορ: Θεωρία, λειτουργίες και διδασκαλία*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- ▣ Walton, J. M. (2007). *Το ζωντανό θέατρο επί σκηνής. Εγχειρίδιο για τις παραστάσεις του αρχαίου δράματος στην κλασική εποχή και στους νεότερους χρόνους*. Μετάφραση: Κ. Αρβανίτη, Β. Μαντέλη. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

13° ΓΕΛ Αθήνας

Ερευνητική εργασία Α' Λυκείου- σχολικό έτος 2015-16

Υπεύθυνη καθηγήτρια: Βίκυ Μαντέλη (ΠΕ06)

Το χιούμορ και το κωμικό:

Από τον Αριστοφάνη (5^{ος} αι.) ως τον Αρκά και τα memes (21^{ος} αι.)

Ομάδα Β' Βουβός (βωβός) κινηματογράφος

Καραγιάννης Βαγγέλης

Κασιμέρης Δημήτρης

Κονόμης Χρήστος

Μαλακάσης Χρήστος

Παναγοπούλου Μαριάννα

Σύνδεση του βωβού κινηματογράφου με το χιούμορ – γέλιο

ΟΡΙΣΜΟΣ- Περιγραφή φαινομένου

Ο όρος *βουβός* (ή *βωβός*) *κινηματογράφος* χρησιμοποιείται για να περιγράψει τις ταινίες (βουβές ταινίες) που δεν είχαν συγχρονισμένο ηχογραφημένο ήχο και πιο συγκεκριμένα δεν είχαν ηχητικούς διαλόγους. Στις βουβές ταινίες οι διάλογοι γίνονται με κινήσεις (παντομίμα) και με ήχους (μουσική).

ΙΣΤΟΡΙΑ - ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Ο βουβός κινηματογράφος εμφανίστηκε το **1894** και είχε συνέχεια μέχρι και το **1929**. Αναπτύχθηκε από τον Ουίλιαμ Ντίκσον στα εργαστήρια του Αμερικανού εφευρέτη Τόμας Έντισον, στον οποίο αποδίδεται και η αρχική σύλληψη της ιδέας κατασκευής του. Στα τέλη της δεκαετίας του 1920 ο συγχρονισμός διαλόγων έγινε πιο πρακτικός, καθώς ξεπεράστηκαν τεχνικές δυσκολίες που υπήρχαν νωρίτερα. Επίσης η οπτική ποιότητα των βουβών ταινιών, ειδικά αυτών που δημιουργήθηκαν μετά το 1920, ήταν συχνά πολύ καλή.

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ - ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Οι ηθοποιοί βουβών ταινιών έδιναν μεγάλη έμφαση στη γλώσσα του σώματος και στις εκφράσεις του προσώπου τους, έτσι ώστε το κοινό να καταλάβει καλύτερα τι αισθανόταν ο

ηθοποιός. Ένας πολύ γνωστός ηθοποιός του βουβού κινηματογράφου που άφησε ιστορία ήταν ο **Τσάρλι Τσάπλιν**. Αξιοποίησε το ταλέντο του σε πολλές μικρές κωμωδίες του βουβού κινηματογράφου, δημιουργώντας τον τύπο του Σαρλό. Ο ίδιος όχι μόνο πρωταγωνιστούσε, αλλά ήταν επίσης ο σεναριογράφος, σκηνοθέτης και συνθέτης της μουσικής των

ταινιών του.

Μια από τις πιο δημοφιλείς ταινίες

του είναι ***Η ζωή ενός σκύλου***.

ΛΟΓΟΙ ΠΟΥ ΑΣΧΟΛΗΘΗΚΑΜΕ ΜΕ ΤΟ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ ΘΕΜΑ

Επιλέξαμε να ασχοληθούμε με τον βουβό κινηματογράφο επειδή αφορά μια κατηγορία της τέχνης του κινηματογράφου διαφορετική από τις άλλες και αρκετά παλιά. Επίσης είναι πολύ ενδιαφέρον καθώς δεν υπάρχουν λόγια και πρέπει να καταλάβεις την πλοκή/ιστορία μέσα από τη γλώσσα του σώματος των ηθοποιών και τις γρήγορες εναλλαγές των εικόνων.

Φάρσα στον κινηματογράφο

Η **προσβολή της αξιοπρέπειας** και η **ταπείνωση** του αντιπάλου αποτελεί ιστορικά το πρώτο φαρσικό εφέ . Το συναντάμε ήδη στις διονυσιακές πομπές και τα πειράγματα. Στον κινηματογράφο περιλαμβάνει την, με κάθε τρόπο και μέσο, πλήρη **γελοιοποίηση ενός ατόμου**, αλλά με μια προϋπόθεση: αυτό το άτομο να είναι αρκετά ισχυρό, ώστε η ταπείνωση που υφίσταται να αντανακλάται κατά κάποιον τρόπο και στη μορφή της κοινωνικής εξουσίας που εκπροσωπεί.

Επιλέξαμε να ασχοληθούμε με τον βουβό κινηματογράφο επειδή είναι μια **μορφή κινηματογράφου πολύ διαφορετική από τον σύγχρονο κινηματογράφο** και ακριβώς επειδή ανήκει ως είδος σε μια άλλη εποχή, έχει περισσότερο ενδιαφέρον. Στο πλαίσιο της εργασίας μας για το χιούμορ, θεωρούμε ότι έχει πολύ ενδιαφέρον **να ερευνήσουμε πώς δημιουργείται χιούμορ, πώς προκαλείται το γέλιο μέσα από τη γλώσσα του σώματος, τις χειρονομίες, τις κινήσεις, τις γκριμάτσες του προσώπου.**

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ-ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

Από την αρχή ήμασταν ξεκάθαροι για το θέμα που θέλαμε να ερευνήσουμε. Μελετήσαμε **ηλεκτρονικές πηγές**, για παράδειγμα την ηλεκτρ. εγκυκλοπαίδεια **Wikipedia.gr** από όπου αντλήσαμε τις περισσότερες ιστορικές πληροφορίες για το φαινόμενο του βουβού κινηματογράφου και βιογραφικά στοιχεία για τον Τσάρλυ Τσάπλιν. Μελετήσαμε ακόμα την έρευνα άλλων μαθητών που επίσης έχουν ασχοληθεί με το αντικείμενο του κινηματογράφου γενικότερα.

Επίσης μελετήσαμε και αντλήσαμε παραπομπές από τα βιβλία:

- ▣ *Θέατρο και Κινηματογράφος. Θεωρία και Κριτική* (2012). [Επιστημονικό Συμπόσιο 16 & 17 Απριλίου 2010]. Αθήνα: Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας.
- ▣ Κωστίου, Κατερίνα. (2002). *Η ποιητική της ανατροπής: Σάτιρα, ειρωνεία, παρωδία, χιούμορ*. Αθήνα: Νεφέλη.
- ▣ Τσάκωνα, Βίλλυ (2013). *Η κοινωνιογλωσσολογία του χιούμορ: Θεωρία, λειτουργίες και διδασκαλία*. Αθήνα: Γρηγόρης.

Μέρος της δουλειάς μας αποτέλεσε και το **τέχνημα** που φτιάξαμε, μια αφίσα του Τσάρλυ Τσάπλιν σε χαρτόνι με τις αγαπημένες του/μας ατάκες.

13^ο ΓΕΛ Αθήνας

Ερευνητική εργασία Α' Λυκείου- σχολικό έτος 2015-16

Υπεύθυνη καθηγήτρια: Βίκυ Μαντέλη (ΠΕ06)

Το χιούμορ και το κωμικό:

Από τον Αριστοφάνη (5^{ος} αι.) ως τον Αρκά και τα memes (21^{ος} αι.)

Ομάδα Γ'

«ΟΙ ΞΕΠΟΛΥΤΟΙ ΤΟΥ ΑΡΚΑ»¹

ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ-ΒΑΣΙΛΗΣ

ΚΑΡΑΜΠΕΛΑΣ ΝΙΚΟΣ

ΠΟΛΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

ΝΤΕΝΤΗΣ ΘΟΔΩΡΗΣ

Μια μικρή εισαγωγή στην τέχνη του Αρκά

Ο **Αρκάς** είναι Έλληνας καλλιτέχνης που ασχολείται με την τέχνη των κόμικς. Ξεκίνησε στις αρχές της δεκαετίας του '80 δημοσιεύοντας τη σειρά *Ο Κόκκορας* στο περιοδικό *ΒΑΒΕΛ* και στη συνέχεια στο *ΠΑΡΑ ΠΕΝΤΕ* και στο *ΜΙΚΡΟ ΠΑΡΑ ΠΕΝΤΕ*.

Το έργο του αποτελείται κυρίως από **σειρές με συγκεκριμένο θέμα - πρωταγωνιστές** που δημοσιεύονται σε περιοδικά και εφημερίδες και συγκεντρώνονται στη συνέχεια σε άλμπουμ.

Γνωστά κόμικς του είναι τα εξής:

- *Χαμηλές πτήσεις*
- *Καστράτο*
- *Οι συνομήλικοι*
- *Επικίνδυνα νερά*

- *Μπαμπά πετάω*

---

¹ Ο τίτλος της ομάδας και του θέματός μας αποτελεί ένα *inside joke*.

- Σπουργίτι είσαι και φαίνεσαι
- Τίμα τον πατέρα σου
- Κάνε πουλί να δεις καλό
- Αν πετάξει το πουλί
- Με τον κηδεμόνα σου
- Το έξυπνο πουλί
- Απρέπειες
- Όσο πατάει η γάτα
- Εκτός ελέγχου
- Περί ορέξεως
- Γάτα είναι και γυρίζει
- Παρενοχλήσεις
- Η πιο σκύλα γάτα
- Ο χειρότερος φίλος του ανθρώπου
- Γερνάει καλύτερα όποιος γερνάει τελευταίος
- Ασπονδος σκύλος
- Μπάτε σκύλοι
- Μην ψαρώνεις
- Στο βάθος κήπος
- Προσοχή δαγκώνει
- Μην πας βαθιά

Οι επιλογές μας- οι προτιμήσεις μας

Χαμηλές πτήσεις

Βασικό θέμα της σειράς *Χαμηλές πτήσεις* είναι ένα μικρό σπουργίτη και ο πατέρας του. Ο μικρός έχει σκοπό της ζωής του να φέρνει συνεχώς σε δύσκολη θέση τον πατέρα του.

Καστράτο

Ένας ευνουχισμένος γάτος ο Καστράτο και η 'σεξομανής' συγκάτοικος του Λουκρητία είναι

οι βασικοί χαρακτήρες του κόμιξ. Είναι τα κατοικίδια της 'κυρίας' που προσπαθεί να τους παρέχει ό,τι μπορεί.

Οι συνομήλικοι

Ο κακόμοιρος Γεράσιμος και ο χειρότερος φίλος του και κατοικίδιό του, ο σκύλος του Ζαχαρίας. Ο Ζαχαρίας βασανίζει συνεχώς τον συνταξιούχο ιδιοκτήτη του, ο οποίος δεν μπορεί πλέον να τον συντηρεί.

Επικίνδυνα νερά

Ο Σερ είναι ένας αιμοδιψής καρχαρίας. Μαζί με το ψάρι-πιλότο του Κορνήλιο ταξιδεύει σε όλον τον ωκεανό. Ο Κορνήλιος χλευάζει ασταμάτητα τον Σερ, χωρίς εκείνος να το καταλαβαίνει πάντα.

Μεθοδολογία- τρόποι έρευνας

Από την αρχή ξεκαθαρίσαμε ως στόχο μας να μελετήσουμε το έργο του γελοιογράφου Αρκά. Είδαμε διάφορα βιβλία-κόμικς του, σε έντυπη και/ή σε ηλεκτρονική μορφή και αφού διαβάσαμε αποσπάσματα από αυτά καταλήξαμε στα αγαπημένα μας. Αρχίσαμε τη διαδικτυακή έρευνα, μέσα και έξω από την τάξη. Κάναμε περιλήψεις για κάθε σειρά του Αρκά και σε συνδυασμό με τη βιογραφία του παρουσιάσαμε τη δουλειά μας στην τάξη. Με διαλογική συζήτηση και συλλογική ανατροφοδότηση από την καθηγήτριά μας ανακαλύψαμε τους τρόπους έκφρασης και γραφής που χρησιμοποιεί ο Αρκάς στα κόμικς του.

Βιβλιογραφία-πηγές

http://en.wikipedia.org/wiki/Main_Page

<http://www.arkas.gr/> [επίσημη ιστοσελίδα του Αρκά]

<http://bibliocosmos.com/category-2/category-254/?sl=e1> [επίσημη ιστοσελίδα του περιοδικού «Παρά πέντε»]

Θόδωρος Καρζής, *Η σάτιρα και η παγκόσμια ιστορία της. Από τους προγόνους του Αριστοφάνη μέχρι τους απογόνους του Σουρή*, Καστανιώτης, 2005.

Ερευνητική εργασία Α' Λυκείου- σχολικό έτος 2015-16

Υπεύθυνη καθηγήτρια: Βίκυ Μαντέλη (ΠΕ06)

Το χιούμορ και το κωμικό:

Από τον Αριστοφάνη (5^{ος} αι.) ως τον Αρκά και τα memes (21^{ος} αι.)

Ομάδα Δ' Memes και ιντερνετική κουλτούρα του γέλιου

Ριζοπούλου Παρασκευή

Δελής Βασίλης

Καραμπέτσιος Τάσος

Παπαντής Γιώργος

Εισαγωγή στην ιντερνετική κουλτούρα και ορισμός meme

Στις μέρες μας η διαδικτυακή κουλτούρα έχει φτάσει στο απόγειο της δόξας της ενώ συνδέεται άμεσα με την pop μας κουλτούρα. Ένα βασικό στοιχείο της αποτελούν τα **memes**. *Internet meme* ονομάζεται οτιδήποτε αποσπάσει ένα μερίδιο ακροαματικότητας από την κοινότητα του διαδικτύου. Συνήθως είναι σε μορφή εικόνας, βίντεο, gif κτλ. Και ως επί το πλείστον έχει χιουμοριστικό περιεχόμενο. Μέσω αυτών ο κόσμος εκφράζει ιδέες, αντιλήψεις, συναισθήματα κ.ο.κ.

Quickmemes – advice animals

- Εικόνες που περιέχουν ένα πρόσωπο ανθρώπου ή ζώου συνήθως σε ένα προχειροφτιαγμένο wallpaper
- Έχουν συγκεκριμένο format, περιεχόμενο καθώς και ένα συγκεκριμένο *inside joke* το καθένα

Σε αυτά αντικατοπτρίζονται ορισμένα πρότυπα συμπεριφοράς που συναντάμε στην καθημερινότητά μας.

Ragememes

- *Rage memes* είναι ίσως η πιο χαρακτηριστική μορφή μιμιδίων
- Κακοσχεδιασμένες φάτσες ή καρικατούρες, καθεμιά από τις οποίες περιγράφει κάποιο γνωστό σε συναίσθημα σε όλους μας
- Λόγοι επιτυχίας του συγκεκριμένου μιμιδίου: 1) ταύτιση 2) Ευκολία του κόσμου να

εκφράσει συναισθήματα, που αλλιώς θα δυσκολευόταν

- Συνήθως σε μορφή κόμικ, όπου περιγράφεται μια καθημερινή κατάσταση με εναλλαγές των προσωποπιδίων έτσι ώστε να εκφραστεί το εκάστοτε συναίσθημα.

Youtube & post-vevo era

- Το youtube αποτέλεσε μια από τις κύριες πηγές ιντερνετικών φαινομένων μέχρι περίπου πριν μια 5ετία
- 2005 – 2012 → ‘χρυσή εποχή’: Ένα συνοθύλευμα από αστεία, ποιοτικά και καμιά φορά περίεργα βίντεο, καθώς και ευρηματικά κανάλια (smosh, college humor, nicepeter)
- 2012 – σήμερα → το youtube είναι στο ζενίθ από κινητικότητα και στο ναδίρ ποιοτικά
- Post vevo era → τα δημοφιλέστερα video είναι πλέον video clip pop τραγουδιών στα vevo (εξού και το όνομα).

Vine

- Το Vine είναι μια πρόσφατη εφαρμογή η οποία πλέον έχει γίνει ένα από τα κύρια μέσα προέλευσης για memes, μόδες και φαινόμενα στο ίντερνετ.
- Τα vines είναι videos μικρού μήκους (6-8 δ/των) και έχουν κυρίως περιεχόμενο χιουμοριστικό.
- Συνήθως είναι κομικά σκετς ή μεταδίδουν εξελίξεις από τον κόσμο (π.χ. ειδήσεις, αθλητικά δρώμενα) ή ακόμα, κάποιοι μέσω αυτών, βιντεοσκοπούν και αναπαράγουν στιγμές από τη ζωή τους (κάτι σαν vlog).
- Διακωμωδούν καθημερινές καταστάσεις, συνήθως με μια δόση υπερβολής. Και εδώ, η ταύτιση και το εύστοχο χιούμορ προσελκύουν τον θεατή.
- Μέσω αυτών μεταλαμπαδεύονται υποφώσκουσες αντιλήψεις και ιδεολογίες που στη σημερινή εποχή ίσως να μην είναι πολιτικά ορθές (ρατσιστικές, σεξιστικές κτλ).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ-ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

Κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς αποφασίσαμε για το θέμα της ερευνητικής εργασίας και αναθέσαμε ρόλους. Συλλέξαμε, σε διαφορετικές φάσεις, πληροφορίες και αρχικά σχηματίσαμε μια ιδέα για τη δομή της εργασίας. Προσθέσαμε στοιχεία βρίσκοντας καινούριο υλικό και συμβουλευόμενοι την καθηγήτριά μας. Συνθέσαμε τα πρώτα κείμενα

καταλήγοντας σε μια πρώτη μορφή του PowerPoint το οποίο παρουσιάσαμε στην τάξη. Εκτός από τις **ηλεκτρονικές πηγές** διαβάσαμε αρκετά από τα εξής δυο βιβλία:

- ▣ Τσάκωνα, Βίλλυ (2013). *Η κοινωνιογλωσσολογία του χιούμορ: Θεωρία, λειτουργίες και διδασκαλία*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- ▣ Shifman, Limor (2014). *Memes in digital culture*. The Mit Press | Cambridge, Massachusetts| London, England.